

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. XXI. De legis humanæ obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

Eligant itaque in Confessarium, vel animam Directorem Virum piū, prudentem, & doctum, cui se subdant, eique credant, & obediant, ac deposito proprio iudicio, & ratiocinationibus, ea faciant, quae sibi imponit, & juxta instructionem: cui, si acquiescere non sint parati, & credere nolint, incurabiles iudicentur, & Deo commendentur. Vide Layman. cit.

CAPUT XXI.

Prop. XXVIII. ab Alex. VII. Sc.
De legis humanae obligatione.

I. PROP. 28. Populus non peccat, etiam si absque ulla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Proscriptam propositionem docuerunt apud Fagnan. in I. ad cap. ne in iuris sub num. 335. Azorius, Villalobos, alique cum Diana scribentes, ut leges, tam Canonicae, quam Civiles, vim completam obligandi habeant, requiri, ut à populo acceptentur; quorum sententia in ea propositione ab Alex. reprobatur, & nos hic illius occasione aliqua pro praxi de obligatione legum humanarum notamus.

2. Queritur, quid, & quotuplex sit lex?

Resp. Est ordinatio ad bonum commune promulgata ab eo, qui communitatis curam habet, cum voluntate perpetua obligandi. Alia est aeterna: & est actus Divinae Mentis, quo Deus iudicat quasdam regulas practicas, necessarias, & aeternae veritatis esse à creatura rationali observandas, cum voluntate ipsam obligandi: Deus est colendus, virtus a-

manda, &c. Alia naturalis, & est naturale iudicium rationis, quo per lumen nobis a Deo, tanquam Authore naturae, inditum, & ab aeterna eius lege derivatum, cognoscimus ea esse facienda, quae recta sunt, & iusta, & e contra vitanda esse, quae à iustitia, & rectitudine deflectunt. Alia est positiva, & est ordinatio ad commune bonum, literis consignata, & hominibus ad observandum data. Estque duplex, Divina, & Humana: Divina est illa, quae lata est à Deo, tradente humano generi modum, quo possint homines pervenire ad caelestem beatitudinem. Haec subdividitur, ut alia sit veteris testamenti, quae Christo resurgente, cessavit; & alia novi testamenti, sed Evangelica, quam Christus tulit, & observari mandavit.

3. Humana est, regula quadam praescripta ab homine habente publicam auctoritatem, & à Deo potestatem gubernandi homines, praescribens subditis aliquid faciendum, vel prohibens aliud, lex promulgatur, & statuitur, ut loquitur Greg. IX. in proemio decretalium, ut genus humanum honestè vivat, alterum non laedat, jus suum unicuique tribuat, & humana coerceatur audacia, ac tuta sit inter improbos innocencia, ut ibi Glos. in ver. lex proditur.

4. Humana alia est Ecclesiastica, seu Canonica, & alia Saecularis, seu Civilis: Ecclesiastica est à potestate Ecclesiastica pro Ecclesiae regimine, & ad bonum supernaturale dirigit; Saecularis, seu Civilis à Magistratu, vel Principe Saeculari descendit, & versatur circa temporalia, externum Reipublicae statum, ejusque politicam felicitatem.

(L) 3

5. Item,

5. Item, alia est lex affirmativa, qua aliquid agendum præcipitur; & negativa altera, qua aliquid prohibetur agendum: inter quas hæc est differentia; quod illa certis tantum temporibus, ista semper obligat: non enim semper actus fidei, spei, & charitatis, qui præcipiuntur, debent elici; semper tamen infidelitas, desperatio, odium Dei, quæ prohibentur, sunt omittere, juxta dicta cap. 1.

6. Quæritur, *An lex humana justa præcipiens obliget in conscientia?*

Resp. Affirmativè, tam de Ecclesiastica, quam Sæculari, seu Civili, nam omnes derivantur à Lege æterna Dei; ex illa enim regula legis æternæ obediendum est Superioribus legitimè præcipientibus vim suam obligandi originaliter ipsæ deducunt, unde dixit Apost. ad Rom. 13. *qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt;* & infra: *subditi estote non solum propter iram, hoc est metu pœnarum, sed etiam propter conscientiam: hoc est: ne peccetis: & en obligatio in subditis ad obediendum Legislatoribus, cum damnatio non acquiratur, nisi propter mortale.* Reinffestuel jus can. in procemi. §. 1. num. 18.

7. Sed quæritur, *Quomodo cognoscendum, quando obliget sub mortali, vel sub veniali?*

Resp. Dignoscendum est: cum lex verbis præceptivis, præcipimus, mandamus, prohibemus, interdiciamus, teneantur, vel his æquivalentibus, exprimitur in materia gravi, quæ, vel sit talis in se, vel ratione finis, & in suo effectu, quatenus conducit ad bonum communitatis,

pacem, & disciplinam conservandam, &c.

8. Sed quæritur, *Quid dicendum sit de lege pœnali?*

Resp. Lex pœnalis duplex est: alia pure pœnalis, & alia pœnalis mixta: illa est, dum legislator non intendit ad culpam Theologicam, seu offensam Dei, in conscientia obligare, sed tantum ad pœnam: regulariter evenit, teste Engel. leg. jur. canon. lib. 1. tit. 2. §. 3. num. 41. circa actus, qui non contrariantur juri divino, aut naturali, nec Legislator aliquid prohibet, vel præcipit, neque verbis præceptivis utitur, sed solum pœnam statuit, *si hoc, vel illud fiat;* cujusmodi sunt plura Religiosorum statuta, quæ ad peccatum grave non obligant, sed tantum ad pœnam ob meliorem disciplinæ monasticæ conservationem, verbi grat. *ne Religiosi certo tempore loquantur, ne opus, quamvis honestum, sibi tamen certo tempore non concessum, faciant, &c.* Altera est, quando aliquid præcipitur, vel prohibetur sub culpa, adjecta pœna transgressoribus; quæ ex eodem Engel, ut plurimum accidit in delictis, quæ juri divino, aut naturali adversantur, ut homicidio, furto, fornicatione, &c. in qua proinde duplex est obligatio, una ad culpam, alia ad pœnam.

9. Hinc resolvitur, legem pure pœnalem ad culpam Theologicam non obligare, nec ejus transgressionem peccatum coram Deo inducere, nisi aliud Legislator exprimat: modò non accedat Legislatoris contemptus, aliorum scandalum, & perturbatio in Republica. Secus dicendum de lege pœnali mixta, seu

seu præcipiente, quæ juxta materia gravitatem sub culpa obligat; sub qua etiam obligaret, licet nulla pena temporalis apponeretur; cui pena temporalis adjicitur ad ejus obligationem confirmandam, Sanch. apud Illung. tr. 1. disp. 2. art. 2. §. 4. num. 76.

10. Quæritur. *An leges vectigalium, quæ à Principibus imponuntur, obligent in conscientia, & fraudantes vectigalia, vel Gabellas peccent mortaliter, & ad restitutionem teneantur.*

Resp. Affirmativè; nam leges vectigalium obligant in conscientia, & ad solvendum, & ad non solum restituendum, dum vectigalia julle exiguntur, ergo contra justitiam peccat, qui non solvit: pena imposita aperit gravitatem obligationis; quæ est tutior sententia: Et juxta illud ad Rom. 13. reddite omnibus debita, cui tributum, tributum, &c. vid. lib. 2. cap. 21.

11. Quæritur. *An Peregrini, & Advena teneantur legibus specialibus locorum, per quæ transeunt, si non ibidem intendant habitare?*

Resp. Affirmativè, ratio est, quia leges immediatè tangunt territorium legislatoris, & ibi existentes afficiunt, eosque obligant, sic ex Suarez, Navarro, Lezana, aliique. & Quilici qu. nn. miscell. à nu. 47. Est sententia tutior; aliàs Vagi, vel nullis legibus particularibus tenerentur, vel ubique extra locum domicilii, ab eis crimina committerentur impune, quod est contra rectam gubernationem.

12. Quæritur. *An Civis Mediolanensis, limina Apostolorum visitans, peccet, si Roma primis quatuor diebus Quadragesimæ non jejunes, sed carnes, & lacticiis*

respective comedat. Et, an Hispani peccet, si, dum per alias Regiones, Italiam, Germaniam, &c. peregrinatur, die Sabbati interiora animalium comedat?

Resp. Quoad utrumque affirmativè, ratio est, quia consuetudo Mediolani vescendi carnibus, & lacticiis illis primis quatuor diebus, & in Hispania interioribus animalium diebus Sabbati, est privilegium locale, territorio affixum, quo proinde præfati frui non possunt, dum absentes sunt: similes consuetudines à jure communi exorbitant, ergo non debent facile extendi, juxta regul. 28. jur. in 6. quæ à jure, &c. sed potius tamquam odiosè restringi, Layman. lib. 1. tractat. 4. cap. 12. num. 4.

13. Quæritur. *An Peregrini teneantur legibus particularibus sua Patriæ dum sunt absentes?*

Resp. Negativè, ratio est, quia statuta particularia, etiam respectu subditorum, non extenduntur extra territorium statuentis cap. ut animarum de const. in 6. ideò non peccabit, qui festum, aut jejunium in sua Patria ab Episcopo statutum, alibi non servat, ubi festum, aut jejunium secundum legem communem Ecclesiæ, non est.

14. Quæritur. *An Peregrinus Mediolani, ubi primis quatuor diebus Quadragesimæ non jejunatur, possit non jejunare?*

Resp. Affirmativè, cum Layman. cap. 11. num. 5. Engel. à num. 34. & Quilici qu. 48. ratio est, quia illa consuetudo est veluti privilegium locale, quo frui possunt, etiam Advena, & Peregrini, quandiu in tali loco morantur, modo in fraudem non accesserint, quia fraus, & dolus nemini patto-

patrocinator. *Cap. sedes, cap. ex ienore de rescript.*

15. *Quæritur. An discedens à loco, ubi lex jejunii non servatur, possit ibi, anteq. discedat, carnibus vesci; quamvis eodem die perventurus sit ad proprium territorium, ubi jejunium obligat?*

Resp. Affirmativè, quia potest sequi consuetudines loci, in quo reperitur, Sum. Leand. *ver. Abstinencia à carnibus num. 12.*

16. *Sed. An possit carnes manducare, dum vespere pervenerit ad proprium territorium?*

Resp. Negative, ratio est quia præceptum abstinendi à carnibus divisibiliter prohibet carnes comedere pro omnibus diei partibus, sic, ut, licet una diei parte, justa causa, abstinenciam à carnibus non teneas, tenearis alia diei parte abstinere, ubi præceptum obligat.

17. *Sed quid. An discedens à proprio domicilio, ubi carnes prohibentur, possit illas comedere, anteq. discedat, si perventurus sit vespere ad locum, ubi comeduntur.*

Resp. Negative; quia quilibet tenetur legibus loci, in quo est, quam diu in ipso est, Sum. Leandri.

18. *Quæritur. An, qui ex loco, ubi non servatur jejunium, se confert ad locum, ubi jejunium præcipitur, possit in eo repetitam refectioem sumere?*

Resp. In hoc attendenda est circumstantia majoris permanentiæ in uno, quam alio loco, & secundum eam à Confessario judicandum, Layman. *cit. cap. 11. num. 7.*

19. *Quæritur. An pueri, adepto rationis usque, teneantur legibus Ecclesiasticis?*

Resp. Affirmativè, quia nec ex jure naturali, nec positivo constat, majores septennio (tunc enim communiter præsumitur adesse usus rationis) esse à lege positiva, quoad culpam, exemptos; pro tunc enim sunt capaces præcepti; hinc, cum lex, & mandatum generale sit observandum à tota communitate, etiam peccatos comprehendit: maximè, dum nullum certum tempus determinat, pro ut lex jejunii taxat annum vigesimum primum completum; aut materia, quæ præcipitur, non sit incongrua puerili ætati, specialem iudicii maturitatem, ac discretionem exigens, sicut susceptio Eucharistiæ, juxta dicenda *lib. 2. cap. 33.* tenentur itaque ad Missam diebus Festis, & in eis ab operibus servilibus abstinere; & diebus prohibitis carnes non comedere, & confiteci semel in anno, &c. De quo Layman. *cap. 10.*

CAPUT XXII.

Prop. XXIX. XXX. & XXXI. ab Alex. VII. Sc.

Excusati à lege jejunii.

1. **P**ROP. 29. *In die jejunii, qui sumpsit modicum quid comedit, & si notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.*

PROP. 30. *Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.*

PROP. 31. *Excusantur absolute à præcepto jejunii illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiam si iter necess-*